

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою ХНТУ

Протокол №__ від ____

р.

Голова Вченої ради

_____ Олена ЧЕПЕЛЮК

ПОЛОЖЕННЯ

**про організацію систем управління охороною праці
в Херсонському національному технічному університеті**

УВЕДЕНО В ДІЮ

Наказом ректора ХНТУ від

_____ р. №_____

I. Загальні положення

1.1. Закон України «Про охорону праці» встановлює єдиний порядок організації охорони праці в Україні. У навчальних закладах до системи управління охороною праці відносять і питання безпеки життєдіяльності (охорона здоров'я, пожежна, радіаційна безпека, безпека дорожнього руху, дії у надзвичайних ситуаціях тощо), що сприяє поліпшенню профілактичної роботи щодо безпеки навчання і праці, запобігання виникнення надзвичайних ситуацій під час навчально-виховного процесу.

1.2. Функціонування системи управління охороною праці забезпечує ректор університету.

1.3. Система управління охороною праці складається із елементів, що взаємодіють між собою за допомогою інформаційних, організаційно-технічних засобів для формування безпечних і нешкідливих умов праці і навчання (додаток 1).

1.4. Елементи системи управління охороною праці:

- *вхід* – інформація про вимоги до охорони праці (нормативно-правова інформація);
- *орган управління* – власник, служба охорони праці, громадські органи з питань охорони праці (представник профспілки з питань охорони праці, уповноважений трудового колективу, комісія з питань охорони праці);
- *функції управління* – керуючий вплив на об'єкт управління;
- *об'єкт управління* – педагогічний персонал, обслуговуючий персонал, учні, студенти;
- *вихід* – інформація про стан охорони праці на робочих місцях в підрозділах університету;
- *лінії зворотного зв'язку* – лінії, якими надходить інформація про фактичний стан об'єкта.

2. Функціонування системи управління охороною праці

Робота системи управління охороною праці університеті полягає не тільки у функціонуванні управління охороною праці, а й містить питання організації охорони праці та безпеки життєдіяльності, що здійснюється таким чином:

2.1. Орган управління доводить до відома об'єкта управління програму забезпечення безпечних і нешкідливих умов праці і навчання, нормативно-правові акти з охорони праці у вигляді правил, норм, комплексних заходів щодо досягнення відповідних умов з охорони праці, безпеки життєдіяльності, попередження випадків травматизму тощо.

2.2. Лініями зворотного зв'язку до органу управління надходить інформація про фактичний стан об'єкта управління за допомогою матеріалів перевірки стану охорони праці, безпеки життєдіяльності в університеті, атестації робочих місць, аналізу причин виробничого

травматизму, травматизму під час навчально-виховного процесу, зауважень уповноважених трудового колективу, комісії з питань охорони праці тощо.

2.3. При виявленні відхилень об'єкта управління від заданих норм орган управління розробляє управлінське рішення, яке направлене на усунення порушень та здійснення профілактичних заходів шляхом розроблення і затвердження планів, наказів, розпоряджень, вказівок тощо.

2.4. Зв'язок елементів системи між собою досягається за допомогою усної інформації, письмових повідомлень, звітів, довідок тощо.

2.5. За умови неповного виконання функцій управлінського рішення проводиться аналіз причин невиконання і приймаються нові управлінські рішення.

3. Методи системи управління охороною праці

3.1. Організаційно-розпоряджувальні:

- організаційні заходи (створення комісії з питань охорони праці, з питань розслідування нещасних випадків, колективний договір (угода), розроблення нормативно-правових актів з охорони праці, нормативних документів з питань безпеки життєдіяльності, виконання працівниками своїх посадових обов'язків з охорони праці, учнями, студентами вимог безпеки життєдіяльності тощо);
- інструктивно-методичні заходи (видання і виконання наказів, розпоряджень, приписів, рішень з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності).

3.2. соціально-психологічні:

- навчальна і виховна робота з працівниками, учнями, студентами з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності;
- пропаганда безпечних і нешкідливих умов праці та навчання, проведення днів, тижнів, місячників з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності (день цивільної оборони, тиждень пожежної безпеки, місячних охорони праці, конкурси, позашкільні заходи, фестивалі тощо);
- встановлення контролю і самоконтролю, підвищення дисципліни праці та навчання;
- моральне стимулювання.

3.3. економічні:

- виплата премій за відсутність травматизму і профзахворювань;
- матеріальне і моральне заохочення за високий рівень охорони праці і створення безпечних і нешкідливих умов праці та навчання.

4. Функції і завдання системи управління охороною праці

4.1. До функції систем управління охороною праці належать:

- планування робіт з охорони праці, безпеки життєдіяльності;
- контроль за станом охорони праці та безпеки життєдіяльності;
- облік, аналіз, оцінка стану охорони праці та функціонування системи управління охороною праці;
- заохочення працівників за дотримання вимог безпеки і охорони праці.

4.2. Завдання системи управління охороною праці виконують шляхом:

- навчання працівників з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності, пропаганди здорових і нешкідливих умов праці та навчання;
- забезпечення безпеки навчального середовища та обладнання, устаткування, пристроїв тощо, забезпечення безпеки будов, споруд;
- забезпечення працівників засобами колективного та індивідуального захисту;
- санітарно-побутове забезпечення учасників навчально-виховного процесу в університеті;
- організація лікувально-профілактичних заходів в університеті;
- професійний добір працівників.

4.3. Планування робіт з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності в університеті здійснюється у вигляді планів, комплексних заходів, перелік, які необхідно виконати для забезпечення безпечних і нешкідливих умов праці та навчання учасників навчально-виховного процесу. Ці плани, заходи можуть розробляти на рік, квартал, місяць тощо.

4.4. Контроль за станом охорони праці та безпеки життєдіяльності проводиться з метою подальшого поліпшення і оздоровлення умов праці та навчання в університеті.

4.5. Проведення адміністративно-господарського контролю в університеті здійснюється у три ступені (додаток 2).

4.6. Перший ступінь контролю – контроль на місцях, щотижня:

- перевірка безпечного стану приміщення (проходів, наявність вогнегасників тощо), робочих місць (наявність колективних засобів захисту, запобіжних пристроїв, огорож, справність і відповідність обладнання, інструментів вимогам охорони праці тощо);
- наявність інструкцій з охорони праці для майстерень, інструкції з безпеки життєдіяльності для кабінетів (лабораторій) та інших навчальних приміщень;
- знання учнями, студентами правил безпечного ведення лабораторних, практичних робіт, безпечного проведення трудового і професійного навчання, виробничої практики в університеті.
- Проводить: завідувач кафедри, завідувач навчальної лабораторії, завідувач кабінету, майстер виробничого навчання тощо.
- У разі виявлення недоліків особа, яка проводить навчання, вживає заходів щодо усунення цих недоліків. За неможливості їх усунення викладач повідомляє завідувача кабінету (лабораторії), майстерні, керівника підрозділу.

4.7. Другий ступінь контролю – щомісяця:

- перевірка безпечного стану приміщень (технічного і санітарного – освітлення, опалення, вентиляція тощо), робочих місць (проведення їх атестації за умовами праці), забезпеченість засобами колективного та індивідуального захисту;
- наявність інструкцій з охорони праці для майстерень, інструкцій з безпеки життєдіяльності для кабінетів (лабораторій);
- справність обладнання, пристроїв, відповідність їх вимогам охорони праці тощо;
- наявність куточків з охорони праці та безпеки життєдіяльності, програм навчання учнів, студентів, предметів і дисциплін за напрямками «Охорона праці», «Безпека життєдіяльності»;
- Проводить комісія у складі: декан факультету, завідувач кафедри, завідувач навчальної лабораторії, представник профбюро (профгрупорг).
- Запис про проведення такого контролю з пропозиціями і зауваженнями проводиться комісією в журналі адміністративно-господарського контролю, який зберігається у відповідального за стан охорони праці, безпеки життєдіяльності в структурному підрозділі навчального закладу (додаток 3).

4.8. Третій ступінь контролю проводиться як правило один раз на півріччя за наказом ректора університету:

- перевірка усіх приміщень щодо забезпечення безпечних і нешкідливих умов праці та навчання;
- перевірка журналів реєстрації інструктажів з охорони праці, безпеки життєдіяльності в структурних підрозділах, кабінетах, лабораторіях, майстернях тощо;
- перевірка записів у журналі реєстрації триступеневого контролю з охорони праці та безпеки життєдіяльності щодо виконання заходів з ліквідації недоліків, які містяться в журналі реєстрації.
- Проводить комісія у складі: проректор, у підпорядкуванні якого знаходиться підрозділ, головний інженер, начальники служб (при необхідності) спеціаліст з охорони праці, представник профкому з питань охорони праці;
- За результатами проведення контролю проводиться нарада, заслуховуються особи, відповідальні за дотримання вимог охорони праці, безпеки життєдіяльності в структурних підрозділах університету.

4.9. Ректор і голова профкому один раз на півріччя проводять перевірку виконання угоди щодо поліпшення умов праці та навчання в університеті й виконання розділу охорони праці колективного договору.

4.10. Оцінка відповідності результатів діяльності щодо управління охороною праці здійснюється в університеті за допомогою функцій обліку і аналізу. Облік полягає в реєстрації і систематизації питань, що характеризують рівень безпеки і умови праці та навчання. Аналіз встановлює рівень стану охорони праці і дозволяє оцінити ефективність функціонування всіх систем управління охороною праці. Досягнення мети щодо виконання завдань системи управління охороною праці забезпечується завдяки виконанню необхідних управлінських робіт, функцій управління, що характеризують сферу управлінської діяльності і відповідають на питання – що, хто, де, коли повинен робити в системі управління щодо забезпечення безпечних і нешкідливих умов навчання та праці.

4.11. Питання про матеріальне і моральне заохочення працівників, за дотримання вимог безпеки і охорони праці містяться у розділі «Охорона праці» колективного договору.

Начальник відділу охорони праці

Володимир ЄВТУШЕНКО

ПОГОДЖЕНО:

Провідний юрисконсульт

Тетяна ДРАГОМЕРЕЦЬКА

СХЕМА УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ

Додаток 3

**Журнал
реєстрації адміністративно-господарського контролю
з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності**

структурний підрозділ (клас, кабінет, майстерня, лабораторія, кафедра тощо)

№ з/п	Дата проведення контролю	Вид (ступінь) контролю	Зміст заходів, зауважень щодо умов навчання і праці	Прізвище, ім'я, по батькові членів комісії, їх посада	Підписи членів комісії	Примітка про виконання
1	2	3	4	5	6	7

Начальник відділу охорони праці

Володимир ЄВТУШЕНКО

Додаток 2

ПЕРІОДИЧНІСТЬ
проведення адміністративно-господарського контролю з охорони праці
в підрозділах університету

Вид (ступінь) контролю	Періодичність контролю	Хто проводить контроль	Об'єкти, які контролюються	Результати перевірки, контролю
1	2	3	4	5
Перший	Щотижня	Завідувач кафедри, завідувач навчальної	Службові та навчальні	Усунення незначних недоліків,

		лабораторії, завідувач кабінету, майстер виробничого навчання	приміщення, робочі місця	повідомлення керівника про значні недоліки
Другий	Щомісячно	Комісія у складі: декан факультету, завідувач кафедри, завідувач навчальної лабораторії, представник профбюро (профгрупорг)	Технічний і санітарний стан приміщень, робочі місця, наявність нормативних документів у структурному підрозділі	Запис про недоліки, зауваження і пропозиції в журналі реєстрації адміністративно-господарського контролю
Третій	Один раз на півріччя	Комісія у складі: проректор, у підпорядкуванні якого знаходиться підрозділ, спеціаліст з охорони праці, представник профкому з питань охорони праці	Усі приміщення університету, робочі місця щодо забезпечення умов навчання та праці, записи про зауваження і усунення недоліків у журналі реєстрації адміністративно-господарського контролю	Спільна нарада у ректора університету з представниками громадськості про результати перевірки з метою прийняття рішень щодо усунення недоліків та поліпшення умов навчання та праці

Начальник відділу охорони праці

Володимир ЄВТУШЕНКО